

RAUF PARFINING IJODI: HAYOT HAQIQATLARINING SHE'RIY TALQINI

Muallif: Andijon shahar 2-son politexnikumi
ona tili va adabiyot o'qituvchisi
Kamolxo'jayeva Muxtasarxon

Annotatsiya

Mazkur maqolada O'zbekiston xalq shoiri Rauf Parfining hayoti va ijodi keng yoritilgan. Unda shoirning milliy uyg'onish, istiqlool, insoniy qadriyatlar va erkinlik g'oyalariga bag'ishlangan she'riy asarlari tahlil qilinadi. Parfining badiiy uslubi, til boyligi, ramziy ifodalari va poetik olami o'ziga xos tarzda ochib beriladi. Shoirning adabiyotimizdagi o'rni, istiqlool davri g'oyaviy-ma'naviy yuksalishiga qo'shgan hissassi asosli misollar bilan ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar

Rauf Parfi, istiqlool adabiyoti, she'riyat, ramz, erkinlik, Vatan, badiiy tafakkur, milliy g'oya.

Kirish

O'zbek she'riyati tarixida o'ziga xos poetik olami bilan ajralib turuvchi siymolardan biri bu – Rauf Parfi (1943–2005)dir. Uning asarlari o'zbek xalqining dardu hasrati, orzu-umidlari, istiqloolga intilishi va erkinlik ruhi bilan yo'g'rilgan. Shoir o'z ijodi orqali mustamlakachilik davri zulmatlariga qarshi haqiqat so'zini baralla aytgan, millat g'ururini, yurt dardini she'riyat maydoniga olib chiqqan ijodkordir.

1. Rauf Parfi – hayoti va ijodiy shakllanishi

Rauf Parfi (asl ismi – Rauf Sobirov) 1943-yil Toshkent viloyatida tug'ilgan. Toshkent davlat universitetining filologiya fakultetini tamomlagan. Uning ilk she'rlari 1960-yillarda matbuotda chop etilgan. Parfi dastlabki asarlidayoq o'zining chuqur

falsafiy mushohadalari, erkin fikri bilan e'tibor qozondi. Shoir mustabid tuzum sharoitida ham xalqparvarlik, milliy ruh, istiqlolga intilish g'oyalarini yashirin ramzlar vositasida ifodalagan. Uning «Qora quyosh», «O'zbekman», «Sado», «Ko'zgu», «Baxt haqida doston» kabi to'plamlari o'zbek she'riyatida muhim voqea bo'lgan.

2. She'riyatida milliy uyg'onish va erkinlik ruhi

Parfi she'riyatining asosiy yo'nalishi – bu millatni uyg'otish, erkinlikka chorlov, tarixiy o'zlikni anglashdir. Shoirning “O'zbekman!” she'ri bugungi kunda ham milliy faxr uyg'otuvchi asarlardan biri hisoblanadi. U shoirning o'z xalqiga, o'z tiliga va tarixiga bo'lgan chuqur muhabbatini ifodalaydi:

O'zbekman – tilimda el-yurtin kuylayman,
O'zbekman – yuragim el uchun uradi...

Bu satrlarda shoir o'z milliy o'zligini or-nomus deb biladi, uni himoya qilish zarurligini urg'ulaydi.

3. Ramz va timsollar – Parfi poetikasining tayanchi

Shoir ijodida ramzlar alohida o'rin tutadi. U o'z fikrlarini bevosita emas, balki timsollar, metaforalar orqali beradi. Masalan, “qora quyosh”, “ko'zgu”, “g'oyiblik”, “tashnalik” kabi obrazlar uning poetikasiga xos. Bunday uslub unga mafkuraviy senzura davrida ham erkin fikrni yetkazish imkonini bergan.

4. Til va uslub xususiyatlari

Parfi she'riyatining tili – boy, tasvirlarga boy, goho og'ir va falsafiy, goho esa nihoyatda sodda va dilga yaqin. U qadimgi turkiy so'zlardan, xalq og'zaki ijodi unsurlaridan mohirona foydalangan. Har bir satrida yurak og'rig'i, iztirob, va umid bor.

5. Shoirning adabiyotdagi o'rni

Rauf Parfi nafaqat shoir, balki istiqlol adabiyotining yetuk namoyandasi, ma'naviy kurashchi sifatida tarixda qoladi. Unga “O'zbekiston xalq shoiri” unvoni

berilishi ham uning ijodiy merosining yuksak qadrlanganidan dalolat beradi. Shoirning asarlari bugungi yoshlar uchun ham milliy o'zlikni anglashda muhim manbadir.

Xulosa

Rauf Parfi ijodi o'zbek adabiyoti xazinasini uchun bebaho boylikdir. Uning she'rlari bugun ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Shoir she'riyatida ifodalangan Vatanparvarlik, erkinlik, haqiqatga sadoqat kabi g'oyalar o'zbek yoshlariga g'urur va ilhom manbai bo'lib xizmat qiladi. Rauf Parfining ovozi bu xalqning dardi, umidi, va haqiqatini kuylagan qalbdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Parfi R. "Qora quyosh". – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1988.
2. Parfi R. "O'zbekman". – Toshkent: Adabiyot, 1995.
3. Karimov I. "Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch". – Toshkent: Ma'naviyat, 2006.
4. O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi. – Toshkent: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti, 2002. – 11-jild.
5. Jo'rayev A. "Zamon va so'z", maqolalar to'plami. – Toshkent: Akademnashr, 2010.